

Inventaris Wob-verzoek W17-09										
			wordt verstrekt				weigeringsgronden			
nr.	document NTS 20171006	reeds openbaar	niet	geheel	deels	10.1.c	10.2.e	10.2.g	11.1	
1	Aanvraagformulier				x		x	x		
2	NTS	x								
3	Projectvoorstel			x						
4	Bijlage animal procedure			x						
5	Ontvangstbevestiging en factuur				x		x	x		
6	DEC advies			x						
7	Advies CCD		x						x	
8	Beschikking en vergunning				x		x	x		

Aanvraag Projectvergunning Dierproeven Administratieve gegevens

22 MAART 2017

- U bent van plan om één of meerdere dierproeven uit te voeren.
- Met dit formulier vraagt u een vergunning aan voor het project dat u wilt uitvoeren. Of u geeft aan wat u in het vergunde project wilt wijzigen.
- Meer informatie over de voorwaarden vindt u op de website www.centralecommissiedierproeven.nl, of in de toelichting op de website.
- Of bel met 0900-2800028 (10 ct/min).

1 Gegevens aanvrager

1.1	Heeft u een deelnemernummer van de NVWA? <i>Neem voor meer informatie over het verkrijgen van een deelnemernummer contact op met de NVWA.</i>	☒ Ja > Vul uw deelnemernummer in 10800 ☐ Nee > U kunt geen aanvraag doen	
1.2	Vul de gegevens in van de instellingsvergunninghouder die de projectvergunning aanvraagt.	Naam instelling of organisatie	Universiteit Utrecht
		Naam van de portefeuillehouder of diens gemachtigde	[REDACTED]
		KvK-nummer	30275924
1.3	Vul de gegevens van het postadres in. <i>Alle correspondentie van de CCD gaat naar de portefeuillehouder of diens gemachtigde en de verantwoordelijke onderzoeker.</i>	Straat en huisnummer	Instantie voor Dierenwelzijn Utrecht
		Postbus	12007
		Postcode en plaats	3501AA Utrecht
		IBAN	NL27INGB0000425267
		Tenaamstelling van het rekeningnummer	Universiteit Utrecht
1.4	Vul de gegevens in van de verantwoordelijke onderzoeker.	(Titel) Naam en voorletters	[REDACTED] ☐ Dhr. ☒ Mw.
		Functie	[REDACTED]
		Afdeling	[REDACTED], VGZ
		Telefoonnummer	[REDACTED]
		E-mailadres	[REDACTED]
1.5	(Optioneel) Vul hier de gegevens in van de plaatsvervangende verantwoordelijke onderzoeker.	(Titel) Naam en voorletters	[REDACTED] ☒ Dhr. ☐ Mw.
		Functie	[REDACTED]
		Afdeling	[REDACTED]
		Telefoonnummer	[REDACTED]
		E-mailadres	[REDACTED]

- 1.6 (Optioneel) Vul hier de gegevens in van de persoon die er verantwoordelijk voor is dat de uitvoering van het project in overeenstemming is met de projectvergunning.
(Titel) Naam en voorletters	☐ Dhr. ☐ Mw.
Functie	
Afdeling	
Telefoonnummer	
E-mailadres	
- 1.7 Is er voor deze projectaanvraag een gemachtigde?
- Ja > Stuur dan het ingevulde formulier *Melding Machtiging* mee met deze aanvraag
- Nee

2 Over uw aanvraag

- 2.1 Wat voor aanvraag doet u?
- Nieuwe aanvraag > Ga verder met vraag 3
- Wijziging op (verleende) vergunning die negatieve gevolgen kan hebben voor het dierenwelzijn
Vul uw vergunde projectnummer in en ga verder met vraag 2.2
- Melding op (verleende) vergunning die geen negatieve gevolgen kan hebben voor het dierenwelzijn
Vul uw vergunde projectnummer in en ga verder met vraag 2.3
- 2.2 Is dit een *wijziging* voor een project of *dierproef* waar al een vergunning voor verleend is?
- Ja > Beantwoord dan in het projectplan en de niet-technische samenvatting alleen de vragen waarop de wijziging betrekking heeft en onderteken het aanvraagformulier
- Nee > Ga verder met vraag 3
- 2.3 Is dit een *melding* voor een project of *dierproef* waar al een vergunning voor is verleend?
- Nee > Ga verder met vraag 3
- Ja > Geef hier onder een toelichting en ga verder met vraag 6

3 Over uw project

- 3.1 Wat is de geplande start- en einddatum van het project?
Startdatum	1 - 8 - 2017
Einddatum	1 - 8 - 2022
- 3.2 Wat is de titel van het project?
- Praktisch onderwijs varken t.b.v. studenten Diergeneeskunde
- 3.3 Wat is de titel van de niet-technische samenvatting?
- Praktisch onderwijs varken t.b.v. studenten Diergeneeskunde
- 3.4 Wat is de naam van de Dierexperimentencommissie (DEC) aan wie de instellingsvergunninghouder doorgaans haar projecten ter toetsing voorlegt?
Naam DEC	DEC Utrecht
Postadres	Postbus 85500 3508 GA Utrecht
E-mailadres	dec-utrecht@umcutrecht.nl

4 Betaalgegevens

- 4.1 Om welk type aanvraag gaat het?
- Nieuwe aanvraag Projectvergunning € 1035 Lege
- Wijziging € Lege
- 4.2 Op welke wijze wilt u dit bedrag aan de CCD voldoen.
- Via een eenmalige incasso
- Na ontvangst van de factuur
- Bij een eenmalige incasso geeft u toestemming aan de CCD om eenmalig het bij 4.1 genoemde bedrag af te schrijven van het bij 1.2 opgegeven rekeningnummer.*

5 Checklist bijlagen

- 5.1 Welke bijlagen stuurt u mee?
- Verplicht
- Projectvoorstel
- Niet-technische samenvatting
- Overige bijlagen, indien van toepassing
- Melding Machtiging
-

6 Ondertekening

- 6.1 Print het formulier uit, onderteken het en stuur het inclusief bijlagen via de beveiligde e-mailverbinding naar de CCD of per post naar:

Centrale Commissie
Dierproeven
Postbus 20401
2500 EK Den Haag

Ondertekening door de instellingsvergunninghouder of gemachtigde (zie 1.7). De ondergetekende verklaart:

- dat het projectvoorstel is afgestemd met de Instantie voor Dierenwelzijn.
- dat de personen die verantwoordelijk zijn voor de opzet van het project en de dierproef, de personen die de dieren verzorgen en/of doden en de personen die de dierproeven verrichten voldoen aan de wettelijke eisen gesteld aan deskundigheid en bekwaamheid.
- dat de dieren worden gehuisvest en verzorgd op een wijze die voldoet aan de eisen die zijn opgenomen in bijlage III van richtlijn 2010/63/EU, behalve in het voorkomende geval de in onderdeel F van de bijlage bij het bij de aanvraag gevoegde projectvoorstel gemotiveerde uitzonderingen.
- dat door het ondertekenen van dit formulier de verplichting wordt aangegaan de leges te betalen voor de behandeling van de aanvraag.
- dat het formulier volledig en naar waarheid is ingevuld.

Naam

Functie

Plaats

Datum

Handtekening

14

Format Projectvoorstel dierproeven

- Dit format gebruikt u om uw projectvoorstel van de dierproeven te schrijven
- Bij dit format hoort de bijlage Beschrijving dierproeven. Per type dierproef moet u deze bijlage toevoegen.
- Meer informatie over het projectvoorstel vindt u op de website www.centralecommissiedierproeven.nl.
- Of neem telefonisch contact op. (0900-2800028).

1 Algemene gegevens

- 1.1 Vul uw deelnemernummer van de NVWA in.
- 1.2 Vul de naam van de instelling of organisatie in.
- 1.3 Vul de titel van het project in.

2 Categorie van het project

- 2.1 In welke categorie valt het project.
- U kunt meerdere mogelijkheden kiezen.*
- Fundamenteel onderzoek
- Translationeel of toegepast onderzoek
- Wettelijk vereist onderzoek of routinematige productie
- Onderzoek ter bescherming van het milieu in het belang van de gezondheid of het welzijn van mens of dier
- Onderzoek gericht op het behoud van de diersoort
- Hoger onderwijs of opleiding
- Forensisch onderzoek
- Instandhouding van kolonies van genetisch gemodificeerde dieren, niet gebruikt in andere dierproeven

3 Algemene projectbeschrijving

3.1 Achtergrond

Licht het project toe. Beschrijf de aanleiding, de achtergrond en de context. Besteed aandacht aan de bij vraag 2 aangekruiste categorieën.

- Geef in geval van 'wettelijk vereiste dierproeven' aan welke wettelijke eisen (in relatie tot beoogd gebruik en markttoelating) van toepassing zijn.
- Geef in geval van 'routinematige productie' aan welk(e) product(en) het betreft en voor welke toepassing(en).
- Geef in geval van 'hoger onderwijs of opleiding' aan waarom in dit project, in relatie tot het opleidingsprogramma en eindtermen, is gekozen voor dierproeven.

In het diergeneeskundig onderwijs worden veel dierpractica gegeven, waarvan een deel volgens de Wod

wel als dierproef moet worden aangemerkt en een deel niet. Onderwijs in de Bachelor, waar de student de basistechnieken van lichamelijk onderzoek leert, valt niet onder de WoD. Wanneer hiervoor dieren gebruikt worden, die speciaal voor dit of voor ander onderwijs aangekocht zijn, hebben we ervoor gekozen dit in deze aanvraag mee te nemen.

Het praktisch onderwijs is nodig om een aantal redenen:

- (1) Vanuit de Europese en nationale regelgeving (art.1.1 Wet Dieren) wordt in Nederland aan afgestudeerde dierenartsen een algemene bevoegdheid toegekend. Hiervoor zijn eindtermen geformuleerd door de faculteit Diergeneeskunde, waarin duidelijk staat aangegeven waar de student aan het eind van de Bachelor en de Master Diergeneeskunde aan moet voldoen qua kennis en vaardigheden.
- (2) Studenten diergeneeskunde moeten onder gecontroleerde omstandigheden in een gedegen training klinische diagnostiek en andere vaardigheden leren aan "echte" dieren. Onder klinische diagnostiek wordt verstaan het onderzoeken van het dier door ogen, oren, neus en handen evt met behulp van hulpmiddelen als een stethoscoop. Ingrijpende diagnostische handelingen worden hiermee niet bedoeld, tenzij expliciet vermeld. Dit als voorbereiding op de latere beroepsuitoefening, waar studenten met werkelijke patiënten en eigenaren gaan werken. Juist de gecontroleerde omstandigheden maken het onderscheid met het leren in de "echte" praktijk, dat in de laatste fase van de studie echter wel degelijk een belangrijk onderdeel en afsluiting van de opleiding vormt.
- (3) Het praktisch onderwijs is slechts zeer ten dele vervangbaar door andere methoden van onderwijs. Waar mogelijk wordt gebruik gemaakt van technische hulpmiddelen, die het werken met levende dieren vervangen. Dit gebeurt vooral in een eerdere fase van de studie als voorbereiding op het onderwijs met levende dieren. Hierdoor worden de proefdieren minder belast of zijn minder proefdieren nodig. Het gaat in het beschreven onderwijs om een minimale training en voorbereiding op het werken met werkelijke patiënten onder praktijkomstandigheden. Er vindt voortdurende oriëntatie plaats op nieuwe mogelijkheden tot vermindering, vervanging of verfijning.

In de bijlage staan doel en uitvoering meer uitvoerig beschreven.

3.2 Doel

Beschrijf de algemene doelstelling en haalbaarheid van het project.

- In het geval het project gericht is op één of meer onderzoeksdoelen: op welke vra(a)g(en) dient dit project antwoord(en) te verschaffen?
- In geval het een ander dan een onderzoeksdoel betreft: in welke concrete behoefte voorziet dit project?

Doelstelling:

Het in de volle breedte toerusten van toekomstige dierenartsen voor een goede toepassing van preventieve en curatieve diergeneeskunde op het gebied van de varkensgezondheidszorg. Hiertoe is in ieder geval de doelstelling van het onderwijs dat de studenten competent worden in het *lege artis* uitvoeren van (1) klinisch onderzoek, (2) onderzoek en behandeling van zieke dieren, en (3) uitvoeren van verdere interventies, in het kader van onderwijs bij minder bekende of onbekende ziektebeelden op individueel - en bedrijfsniveau.

Haalbaarheid:

Voor het praktisch onderwijs met varkens zoals beschreven in deze aanvraag leggen wij de lat zeer hoog. Deze ambitie sluit ook aan bij de hoge eisen aan kwaliteit voor het onderwijs, welke binnen de gehele faculteit diergeneeskunde worden gesteld. Het goede resultaat hiervan wordt zowel binnen als buiten de faculteit als zodanig erkend. De faculteit Diergeneeskunde in Utrecht staat internationaal zeer hoog aangeschreven. Dit blijkt onder meer uit een accreditatie door de American Veterinary Medical Association (AVMA), als een van de weinige Europese instituten.

3.3 Belang

Beschrijf het wetenschappelijk en/of maatschappelijk belang van de hierboven beschreven doelstelling(en).

Europese richtlijnen en verordeningen (bv. 853/2004 en 854/2004), vertaald in nationale regelgeving, vragen een opleiding van goed toegeruste dierenartsen. Daarnaast is er het belang voor dier en samenleving, waar voor de dierenarts een belangrijke positie is weggelegd. Het gaat hierbij niet alleen om dierenartsen die precies op de hoogte zijn van wet- en regelgeving, maar die vooral met dieren

kunnen werken, zowel curatief als preventief. Een adequate opleiding tot een dierenarts, die de startcompetenties geeft om aan deze taken invulling te geven, is daarom noodzakelijk.

3.4 Onderzoeksstrategie

3.4.1 Geef een overzicht van de algemene opzet van het project (strategie).

Om helder te krijgen hoe de plaats van de practica in het onderwijs is, wordt de opbouw van het onderwijs in het kort beschreven. De studenten beginnen met een hele serie basisvakken, die vooral theoretisch van aard zijn. Tegelijk starten zij met het zgn. lijnonderwijs, waarin het klinisch onderzoek wordt getraind. De studenten starten met het leren hanteren en onderzoeken van varkens. Deze practica bestaan uit handelingen die niet als dierproef te beschouwen zijn. Vervolgens wordt een practicum meer gericht op een aantal specifieke aspecten, waarbij het varken geïsoleerd onderzocht kan worden en soms nadere diagnostiek wordt uitgevoerd. Deze varkens worden aangevoerd voor praktisch onderwijs in de Master, maar kunnen, indien ze op een daarvoor geschikt moment aanwezig zijn, ook voor enkele specifieke practica in de Bachelor gebruikt worden.

3.4.2 Geef een overzicht op hoofdlijnen van de verschillende onderdelen van het project en de daarbij gebruikte type(n) dierproef of dierproeven.

De volgende typen practica kunnen worden onderscheiden:

1. Klinisch onderzoek bij varkens onder praktijkomstandigheden, die niet onder een dierproef vallen en op een praktijkbedrijf plaatsvinden. Deze practica worden verder niet beschreven in de onderhavige aanvraag.
2. Klinisch onderzoek bij aangekochte varkens met verschijnselen, waarbij indien noodzakelijk invasieve handelingen verricht worden, die gericht zijn op het stellen van een diagnose. Deze varkens worden in het kader van de didactiek na enkele dagen geëuthanaseerd, waarna sectie plaatsvindt om de klinische bevindingen te relateren aan de postmortale bevindingen en zo de pathofysiologische mechanismen te onderkennen en te begrijpen. Dit onderwijs is erop gericht om de studenten te leren om in de toekomst op een correcte wijze te observeren en te kunnen interveniëren.

Deze dieren kunnen in de Bachelor ook gebruikt worden om klinische diagnostische handelingen te leren, teneinde een waarschijnlijkheidsdiagnose te leren stellen bij dieren met een aandoening.

3.4.3 Beschrijf en benoem de logische samenhang van deze verschillende onderdelen en de eventuele fasering in de uitvoering. Vermeld eventuele mijlpalen en keuzemomenten.

De logische samenhang is dat al deze onderdelen onontbeerlijk zijn voor de latere beroepsuitoefening. De fasering is heel duidelijk aanwezig. Er wordt aangesloten bij de opgedane kennis en vaardigheid alvorens nieuwe onderwijsselementen worden ingebracht.

In de eerste studiefase vinden practica plaats waarbij de studenten varkens leren hanteren en klinisch onderzoeken. Deze practica vinden op een praktijkbedrijf plaats en zijn niet invasief. De systematiek van het klinisch onderzoek, tezamen met een goede kennis van anatomie en fysiologie is essentieel als voorbereiding voor de meer invasieve practica en voor de beroepsuitoefening.

Onder bedrijfsomstandigheden is het klinisch onderzoek niet altijd goed uitvoerbaar, denk hierbij o.a. aan de achtergrondgeluiden die het luisteren naar inwendige organen sterk bemoeilijkt. Wanneer er dieren aanwezig zijn t.b.v. practica in de Master, dan kunnen deze dieren ook worden gebruikt bij practica klinisch onderzoek in de Bachelor. De dieren worden dan alleen klinisch onderzocht en door deze studenten worden geen invasieve handelingen verricht (Dierproef 1). Voor een blok respiratie/circulatie in de Bachelor is het mogelijk dat we dieren met respiratoire verschijnselen speciaal aan moeten kopen.

Daarnaast is er op een praktijkbedrijf geen ruimte om evt. invasieve diagnostische handelingen uit te voeren. Derhalve kopen we van een ander bedrijf dieren met een aandoening aan om klinisch onderzoek te doen gedurende enkele dagen, zodat de student de dieren ook longitudinaal kan volgen en inzicht kan krijgen in het verloop van de aandoening en de veranderingen in de conditie van de varkens. Dit wordt dan aangevuld door nader klinisch onderzoek en postmortaal onderzoek. Een aanvullende reden om van een ander bedrijf aan te kopen is een uitbreiding van het scala van aandoeningen, omdat niet op ieder

bedrijf alle aandoeningen op ieder moment te vinden zijn.

3.4.4 Benoem de typen dierproeven. Vul per type dierproef een bijlage Beschrijving dierproeven in.

Volgnummer	Type dierproef
1	Klinisch onderzoek en evt invasieve diagnostische technieken bij zieke varkens
2	
3	
4	
5	
6	
7	
8	
9	
10	

Bijlage

Beschrijving dierproeven

- Deze bijlage voegt u bij uw projectvoorstel dierproeven.
- Per type dierproef moet u deze bijlage invullen en toevoegen.
- Meer informatie vindt u op de website www.centralecommissiedierproeven.nl.
- Of neem telefonisch contact op. (0900-2800028).

1 Algemene gegevens

1.1	Vul uw deelnemernummer van de NVWA in.	10800	
1.2	Vul de naam van de instelling of organisatie in.	Faculteit Diergeneeskunde, Universiteit Utrecht	
1.3	Vul het volgnummer en het type dierproef in.	Volgnummer	Type dierproef
	<i>Gebruik de volgnummers van vraag 3.4.4 van het format Projectvoorstel.</i>	1	Klinisch onderzoek en evt invasieve diagnostische technieken bij zieke varkens

2 Beschrijving dierproeven

A. Experimentele aanpak en primaire uitkomstparameters

Beschrijf de keuze van de experimentele aanpak en de primaire uitkomstparameters.

De opbouw en naamgeving van het onderwijs, aan de hand waarvan we de dierproeven binnen het varkensonderwijs in de bijlage beschrijven, geldt voor de situatie op het moment van indienen van de projectaanvraag. Aanpassingen in het curriculum voor de opleiding Diergeneeskunde worden regelmatig toegepast in het kader van onderwijsvernieuwing en -optimalisatie. We verwachten echter niet dat eventuele aanpassingen binnen de aangevraagde projectduur zullen zorgen voor grote veranderingen in de algemene opbouw in de handelingen met dieren, die relevant zullen zijn voor deze aanvraag.

Het oplossen van klinische vraagstellingen is dagelijkse praktijk binnen de diergeneeskunde. Dit vereist een systematische manier van denken dat (veterinair) probleemoplossend redeneren in bredere zin wordt genoemd. Het omvat het klinisch redeneren, maar heeft ook wettelijke en ethische aspecten, en aspecten van volksgezondheid. Samen met elementen van professioneel gedrag en technisch instrumentele vaardigheden maken zij een complex beslisproces mogelijk. Het lijnonderwijs is dusdanig opgezet dat studenten al vanaf het eerste jaar kennismaken met zowel (klinische) vaardigheden, (klinisch) redeneren, professioneel gedrag en academische vaardigheden. Hierbij neemt de moeilijkheidsgraad geleidelijk toe en vindt de training eerst alleen met gezonde dieren plaats en daarna pas met patiënten. De training met gezonde dieren vindt plaats op een bedrijf en valt niet onder de Wod.

Hieronder wordt nadere toelichting gegeven over de aanpak van het onderwijs dat valt onder type dierproef 1: Klinisch onderzoek van zieke varkens.

Nadat studenten voldoende basiskennis en -vaardigheden hebben opgedaan in eerder onderwijs (omgaan en hanteren van dieren, klinisch onderzoek en klinisch redeneren) worden voor het blok respiratie/circulatie, lijn 5 en de Master zieke varkens aangekocht om het inzicht in klinisch redeneren te verbeteren. De studenten hebben dan voldoende basis om de zieke varkens correct te onderzoeken in een geconditioneerde omgeving. Veelal is lichamelijk onderzoek in combinatie met de komende pathologie voldoende om een diagnose te stellen, soms is hiervoor nader onderzoek noodzakelijk.

Bij de aankoop van varkens wordt gelet op: 1. diversiteit van verschijnselen, die samenhangen met aandoeningen van verschillende orgaansystemen; 2. Varkens, die in de acute fase van de aandoening zitten; 3. Dat de kans dat het ongerief boven matig ongerief uitkomt in de komende dagen zo klein mogelijk is; 4. Of het verantwoord is het varken te vervoeren en dat het varken komende dagen verantwoord te gebruiken is voor het onderwijs; 5. het zijn gespeende varkens, want zuigende biggen kunnen we niet huisvesten en verzorgen zonder ze te spenen.

Deze biggen worden na enkele dagen geëuthanaseerd en de studenten verrichten sectie op deze dieren, zodat deze uitgedaagd worden om klinische verschijnselen, die waargenomen zijn gedurende het leven te relateren aan de gegevens, die bij sectie verzameld worden.

De varkens worden ook gebruikt tijdens de bachelor in blok respiratie/circulatie om een koppeling te maken tussen klinische gegevens en postmortale gegevens, omdat in het zelfde practicum ook slachthuis materiaal gedemonstreerd wordt. Indien noodzakelijk worden de dieren hiervoor aangekocht.

De dieren, die aangekocht worden voor de Masterfase worden ook gebruikt voor klinisch redeneren in de Bachelorfase. Wanneer er geen dieren aanwezig zijn voor klinisch redeneren in de bachelorfase wordt uitgeweken naar de Tolakker.

Beschrijf de beoogde behandeling van de dieren (inclusief de aard, de frequentie en de duur van de behandelingen waaraan de dieren worden blootgesteld) en onderbouw de gekozen aanpak.

Tijdens de practica klinisch redeneren en respiratie/circulatie worden de dieren klinisch onderzocht. Bij het klinisch onderzoek wordt het dier geïnspecteerd, gepalpeerd, geausculteerd en evt gepercuteerd. In de Masterfase worden de dieren dagelijks klinisch onderzocht en evt nader onderzoek uitgevoerd; bijv. anaesthesie van het dier voor het maken van een rontgenfoto, het maken van een ECG, het doen van Broncho-alveolairlavage, bloedprikken, keelwab, ruggenmergpunctie, huidwab/afkrabsel, faecesafname uit het rectum. Dit nader onderzoek wordt uitgevoerd indien dit noodzakelijk is voor het klinisch redeneerproces van de studenten.

De varkens die gebruikt worden in de Masterfase worden op maandag aangevoerd en op donderdagmorgen gedood, waarna er sectie op gedaan wordt. De practica van de bachelorfase zijn in de middag, wanneer er dieren aanwezig zijn. Wanneer er geen dieren aanwezig zijn voor de bachelorfase wordt uitgeweken naar het proefbedrijf.

Geef aan welke overwegingen en statistische methoden worden gebruikt om het aantal benodigde dieren tot een minimum te beperken.

In de bachelorfase stromen jaarlijks 225 studenten in. Deze worden afhankelijk van het type practicum en praktische planning verdeeld in onderwijsgroepen van wisselende grootte. Meestal bestaan de groepen uit 12-15 studenten, hetgeen betekent dat de practica gemiddeld 15-18 maal per studiejaar worden gegeven. Het totale aantal benodigde dieren is afhankelijk van de instroom van de studenten in de Masterfase. Op dit moment wordt er ongeveer 1 big per 2 studenten aangeschaft, waarbij in een oneven groep een student 1 big heeft. Het voordeel van 2 studenten per big is dat ze eerst samen discussiëren over de bevindingen en zo tot diepere inzichten komen. Drie studenten per big geeft weer een afname van de binding met het dier en de aandoening en studenten kunnen zich dan gemakkelijker verschuilen.

Aangezien de biggen gedurende de week steeds meer interactie krijgen met de studenten is een rusttijd tussen de klinische onderzoeken niet nodig.

B. De dieren

Benoem de diersoorten, herkomst, geschatte aantallen en levensstadia. Onderbouw deze keuzes.

Onze schatting is dat per jaar maximaal 146 levende varkens (lees gespeende biggen) nodig zijn voor dit type onderwijs. Er beginnen 230 studenten de komende jaren aan de Master, $230/2=115$, 20% marge (22 dieren) vanwege soms incurante groepen plus 5 varkens voor respiratie/circulatie maakt 142 per jaar. Voor 5 jaar wordt dat 710 varkens. Deze varkens worden aangekocht van praktijkbedrijven.

onderwijs	marge	Aantal varkens
230 Masterstudenten	20%	$115+22=137$
Bachelor (respiratie/circulatie)	0	5

Bachelor(keuzevak KPI)	Indien varkens aanwezig zijn.	4
Practica klinisch redeneren	Indien varkens aanwezig zijn.	0 extra
		142/jaar

C. Hergebruik

Is er hergebruik van dieren?

Nee, ga door met vraag D.

Ja > Geef aan op basis van welke overwegingen hergebruik in dit geval acceptabel wordt geacht.

Hierbij wordt uitgegaan van de voorwaarden genoemd in de Wod, zijnde het maximale ongerief, algemene gezondheids- en welzijnstoestand, het ongerief van de volgende dierproef en een deskundig diergeneeskundig advies.

Alle dieren worden aan een dagelijkse monitoring onderworpen, waarbij het al dan niet bereikt zijn van het humaan eindpunt meegenomen wordt, daar het zieke dieren betreft. Indien het humaan eindpunt bereikt is, wordt het varken voortijdig geëuthanaseerd.

De dieren worden enkele keren per jaar hergebruikt voor practica in de Bachelor, indien deze in de tijd geroosterd zijn wanneer de varkens aanwezig zijn.

Wanneer het naar oordeel van de begeleidend dierenarts niet verstandig is om een varken dat is aangekocht voor onderwijs in de Masterfase, ook in de bachelorfase voor het onderwijs te gebruiken, ondanks dat het humaan eindpunt nog niet bereikt is, wordt het varken hiervoor niet ingezet.

Is er in het voorgaande of in het geplande gebruik sprake van (of een risico van) ernstig ongerief?

Nee

Ja > Geef aan op basis van welke overwegingen hergebruik in dit geval acceptabel wordt geacht.

D. Vervanging, vermindering en verfijning

Laat zien hoe de toepassing van methoden voor vervanging, vermindering en verfijning zijn meegewogen bij het bepalen van de experimentele strategie, de keuze van de dieren en de opzet van de dierproef en welke keuzes daarbij zijn gemaakt.

Vervanging:

Er wordt zoveel mogelijk gebruik gemaakt van technische hulpmiddelen. Ter voorbereiding op het hanteren en klinisch onderzoek zijn o.a. video's voor studenten online beschikbaar.

En onze zoektocht naar en oriëntatie op verdere verfijnde methodieken (bijv. Breeding Betsy, een kunstkoe, die studenten gebruiken om te oefenen in rectaal exploreren) blijft doorgaan. Echter, ondanks deze hulpmiddelen blijft het daarnaast noodzakelijk dat studenten met levende dieren kunnen oefenen in hanteren en klinisch onderzoek ter voorbereiding op de beroepspraktijk.

Vermindering:

Er wordt regelmatig geïnventariseerd hoeveel dieren voor welk type onderwijs nodig zijn, zodat deze zo efficiënt mogelijk kunnen worden aangekocht of hergebruikt. Het hergebruik van de dieren en een minimaal en maximaal aantal studenten per dier beoogt een optimale inzet van proefdieren.

Voor Master studenten is een dier per twee studenten beschikbaar. Vroeger was er een dier per student, dit heeft voordelen m.b.t. verantwoordelijkheid. Om didactische redenen zijn we naar een dier per 2 studenten gegaan. De verantwoordelijkheid van de student voor het dier proberen we te behouden, anderzijds hopen we in de discussie met de studenten op meer diepgang, omdat ze de discussiepunten eerste met elkaar kunnen bespreken en samen meer literatuur kunnen lezen. Daarnaast neemt de belasting per dier niet toe, omdat het dier door 1 student klinisch onderzocht wordt.

Verfijning:

Huisvesting en verzorging worden specifiek afgestemd op de varkens die worden gehouden. De dieren worden dagelijks gemonitord door diervverzorgers en iedere dag uitgebreid klinisch onderzocht. Er is een diergezondheidsadministratie, waar alle gegevens van de monitoring worden geregistreerd. Alle diergeneeskundige handelingen vinden plaats onder begeleiding van een ervaren docent-dierenarts. Het doden van de dieren wordt ook door de studenten onder verantwoordelijkheid van een dierenarts uitgevoerd. Voor de meeste studenten geldt dat dit de eerste keer is dat ze een dier doden en dus is er veel begeleidingstijd hiervoor gereserveerd.

Geef aan welke maatregelen zijn genomen om de kans op pijn, lijden of angst bij de dieren en de kans op nadelige milieueffecten tot een minimum te beperken.

1. De varkens worden in groepen gehouden in een rustige omgeving die aansluit bij hun behoeften wat betreft management van klimaat, licht, voer en watervoorziening.
2. Het welzijn en de gezondheid van de dieren wordt elke dag gecontroleerd. Hierdoor worden eventuele welzijnsaantastingen snel gesignaleerd en kan snel worden ingegrepen door aanpassingen in het management, een passende behandeling of euthanasie wanneer het humaan eindpunt bereikt is.

Herhaling en duplicering

E. Herhaling

Geef aan hoe is nagegaan of deze dierproeven niet al eerder zijn uitgevoerd. Indien van toepassing geef aan waarom duplicatie noodzakelijk is.

Niet van toepassing

Huisvesting en verzorging

F. Huisvesting en verzorging

Worden de dieren anders dan volgens de eisen in bijlage III van de richtlijn 2010/63/EU gehuisvest en/of verzorgd?

Nee

Ja > Geef, indien dit kan resulteren in nadelige effecten op het dierenwelzijn, aan op welke wijze de dieren worden gehuisvest en verzorgd en motiveer de keuze om af te wijken van de eisen in bovengenoemde bijlage III.

G. Plaats waar de dieren worden gehuisvest

Worden de dierproeven geheel of gedeeltelijk uitgevoerd bij een inrichting die niet onder de rechtstreekse verantwoordelijkheid van een instellingsvergunninghouder Wod valt?

Nee > Ga verder met vraag H.

Ja > Geef aan wat voor bedrijf of instelling dit betreft.

Waarom is hiervoor gekozen en hoe wordt een adequate huisvesting, verzorging en behandeling van de dieren gewaarborgd?

Ongeriefinschatting/humane eindpunten

H. Pijn en pijnbestrijding

Valt te voorzien dat er pijn kan optreden bij de dieren?

Nee > Ga verder met vraag I.

Ja > Worden in dat geval verdoving, pijnstilling en/of andere pijnverlichtingsmethoden toegepast?

Nee > Motiveer dan waarom geen pijnverlichtingsmethoden worden toegepast.

Ja > Geef dan aan welke pijnverlichtingsmethoden worden toegepast en op welke wijze wordt verzekerd dat dit op een optimale wijze gebeurt.

Indien de verantwoordelijk dierenarts vindt dat de dieren als gevolg van hun aandoening pijn ervaren, zal

pijnstilling toegediend worden. Indien het humaan eindpunt bereikt is, wordt het dier na voorafgaande sedatie geëuthanaseerd.

I. Overige aantasting van het welzijn en maatregelen

Welke eventuele andere vormen van welzijnsaantasting worden voorzien?

- Als direct gevolg van de practica zijn aantastingen van welzijn nauwelijks te verwachten.
- Soms verzet het dier zich tegen een onderzoek. Dan zal het dier op een later moment onderzocht worden.
- Wanneer nader onderzoek moet plaatsvinden, zal dit meestal onder anaesthesie plaatsvinden
- Wanneer de dieren worden geëuthanaseerd, geldt dat de handelingen direct voorafgaand aan het euthanaseren mogelijk kortdurende onrust of stress geven.

Geef aan wat de mogelijke oorzaken hiervan zijn.

- Onwennigheid aan menselijke aanraking kan verzet tot gevolg hebben. Door op een zachte en doortastende manier tewerk te gaan kan verzet verminderd worden
- Soms is het nader onderzoek ingrijpend: rontgenfoto, het maken van een ECG, het doen van Broncho-alveolairlavage.

Beschrijf welke maatregelen worden genomen om deze schadelijke effecten te voorkomen of waar mogelijk te minimaliseren.

Als een dier zich verzet, wordt het dier langzaam aan de handeling blootgesteld, waardoor het dier dit toelaat. Indien verwacht wordt dat het dier zich zal verzetten, bijv bij een otoscopie, dat wordt het dier voorafgaand gesedeerd. Sedatie/anaesthesie wordt gebruikt bij veel nader onderzoek (rontgenfoto, het maken van een ECG, het doen van Broncho-alveolairlavage). Ruggenmergpunctie wordt uitgevoerd wanneer het dier geëuthanaseerd is.

J. Humane eindpunten

Valt te voorzien dat zich bij deze dierproef omstandigheden voordoen waarbij het toepassen van humane eindpunten geïndiceerd is om verder lijden van de dieren te voorkomen?

Nee > Ga verder met vraag K.

Ja > Geef aan welke criteria hierbij worden gehanteerd.

Gehanteerde criteria ten aanzien van dierwelzijn en humaan eindpunt

- Een van de belangrijke doelen voor het Master co-schap is de follow-up van de patiënten. Medicatie kan het ziekteverloop beïnvloeden en vanuit dit oogpunt wordt daar terughoudend mee omgegaan. Wanneer er naar het oordeel van de begeleidende dierenarts pijnstilling nodig is, wordt dit echter altijd toegediend.
- Humaan eindpunt: wanneer het lijden van een patiënt niet langer opweegt tegen het nut dat deze patiënt voor het onderwijs heeft, wordt het dier eerder geëuthanaseerd.
- Indien het ongerief voor het dier meer dan matig dreigt te worden, wordt het dier geëuthanaseerd.

Criteria:

Doel van het formuleren van deze criteria is het nauwkeurig vastleggen van het "vroegste" eindpunt.

De volgende criteria worden gehanteerd:

1. Algemene uitgangspunten:

- a. Het 'Analogieprincipe'
- b. Het voorkomen van spontaan dood gaan/ernstige pijn
- c. Het minimaliseren van de duur van ongerief

2. Specifieke criteria (mede op basis van het uitgevoerde klinisch onderzoek, observaties, verslaglegging & monitoring):

- De varkens krijgen, indien er verschijnselen van pijn waargenomen worden, adequate pijnstilling toegediend. Een varken heeft een drive om te eten en drinken, derhalve is het belangrijkste criterium om varkens te euthanaseren:
- niet meer eten en/of drinken: Als een varken stopt met eten en drinken, dan is het varken lijdende.
 - sterk vermageren (in de tijd; monitoring BCS/± 20% verlies in 2 dagen)
 - duidelijke pijngeluiden (tandenknarsen, kreunen)
 - sterk verhoogde pols en ademhaling t.g.v. hevige benauwdheid
 - wanneer het niet mogelijk blijkt de verschijnselen van pijn d.m.v. pijnstilling weg te nemen

3. Omdat het gaat om individuele patiënten die de betreffende ziektebeelden in verschillende gradaties kunnen ontwikkelen, zal voor elk dier opnieuw deze afweging gemaakt moeten worden. De verantwoordelijkheid hiervoor ligt altijd bij de begeleidende dierenarts.
4. Als het varken niet meer functioneel is in het onderwijs, zelfs als het dier gering lijdt, wordt deze geëuthanaseerd.

Welk percentage van de dieren loopt kans deze criteria te halen?

Er worden zieke dieren aangekocht. Criterium bij het uitzoeken is dat de dieren zonder aantasting van het welzijn 3 dagen kunnen leven. Echter door vervoer en door continuering van het ziekteproces kan het humane eindpunt bereikt worden. We verwachten op basis van ervaringen uit het verleden dat we minder dan 10% voortijdig moeten euthanaseren.

K. Classificatie van ongerief

Geef aan hoe in het licht van alle hierboven beschreven negatieve effecten het cumulatief ongerief wordt geclassificeerd in termen van 'terminaal', 'licht', 'matig' of 'ernstig' ongerief.

Alleen dieren met verschijnselen van een aandoening, die licht ongerief tot gevolg heeft, worden aangekocht.

Hoewel voor dit type onderwijs dus geldt dat veel handelingen minder ongerief geven dan het toedienen van een injectie, maakt de herhaling van deze handelingen of de combinatie binnen hetzelfde practicum met handelingen die licht ongerief geven dat we ervan uitgaan dat 100% van het aantal aangevraagde dieren valt binnen de categorie licht ongerief.

Alleen voor bepaalde diagnostische handelingen zal het ongerief matig zijn, bijv die handelingen, die met anaesthesie gepaard gaan, zoals broncho-alveolair lavage, het maken van een Röntgenfoto, otoscopie. Indien twee van deze handelingen noodzakelijk zijn worden deze gecombineerd, zodat het dier slechts eenmalig geanaestheseerd behoeft te worden. Gebaseerd op de ervaringen uit het verleden zal ongeveer 10 % matig ongerief ondervinden t.g.v. nader onderzoek.

Einde experiment

L. Wijze van doden

Worden de dieren als onderdeel van het experiment of na afloop van het experiment gedood?

Nee

Ja > Geef aan waarom het doden van dieren als eindpunt essentieel is voor deze proef.

De dieren worden na doding door de studenten pathologisch onderzocht als essentieel onderdeel van hun leerproces.

Wordt er een methode(n) van doden uit bijlage IV van richtlijn 2010/63/EU toegepast?

Nee > Beschrijf de euthanasiemethode en onderbouw de keuze hiervoor.

Ja

> Retouradres Postbus 20401 2500 EK Den Haag

Universiteit Utrecht

Postbus 12007

3501 AA UTRECHT

**Centrale Commissie
Dierproeven**

Postbus 20401
2500 EK Den Haag
centralecommissiedierproeven.nl
0900 28 000 28 (10 ct/min)
info@zbo-ccd.nl

Onze referentie

Aanvraagnummer
AVD1080020171006

Bijlagen

2

Datum 16 maart 2017

Betreft Ontvangstbevestiging aanvraag projectvergunning Dierproeven

Geachte [REDACTED]

Wij hebben uw aanvraag voor een projectvergunning dierproeven ontvangen op 15 maart 2017. Het gaat om uw project "Praktisch onderwijs varken t.b.v. studenten Diergeneeskunde". Het aanvraagnummer dat wij aan deze aanvraag hebben toegekend is AVD1080020171006. Gebruik dit nummer wanneer u contact met de CCD opneemt.

Wacht met de uitvoering van uw project

Als wij nog informatie van u nodig hebben dan ontvangt u daarover bericht. Uw aanvraag is in ieder geval niet compleet als de leges niet zijn bijgeschreven op de rekening van de CCD. U ontvangt binnen veertig werkdagen een beslissing op uw aanvraag. Als wij nog informatie van u nodig hebben, wordt deze termijn opgeschort. In geval van een complexe aanvraag kan deze termijn met maximaal vijftien werkdagen verlengd worden. U krijgt bericht als de beslisperiode van uw aanvraag vanwege complexiteit wordt verlengd. Als u goedkeuring krijgt op uw aanvraag, kunt u daarna beginnen met het project.

Factuur

Bijgaand treft u de factuur aan voor de betaling van de leges. Wij verzoeken u de leges zo spoedig mogelijk te voldoen, zodat we uw aanvraag in behandeling kunnen nemen. Is uw betaling niet binnen dertig dagen ontvangen, dan kan uw aanvraag buiten behandeling worden gesteld. Dit betekent dat uw aanvraag niet beoordeeld wordt en u uw project niet mag starten.

Meer informatie

Heeft u vragen, kijk dan op www.centralecommissiedierproeven.nl. Of neem telefonisch contact met ons op: 0900 28 000 28 (10 ct/minuut).

Datum:

16 maart 2017

Aanvraagnummer:

AVD1080020171006

Met vriendelijke groet,

Centrale Commissie Dierproeven

Deze brief is automatisch aangemaakt en daarom niet ondertekend.

Bijlagen:

- Gegevens aanvraagformulier
- Factuur

Datum:
16 maart 2017
Aanvraagnummer:
AVD1080020171006

Gegevens aanvrager

Uw gegevens

Deelnemersnummer NVWA: 10800
Naam instelling of organisatie: Universiteit Utrecht
Naam portefeuillehouder of
diens gemachtigde: [REDACTED]
KvK-nummer: 30275924
Postbus: 12007
Postcode en plaats: 3501 AA UTRECHT
IBAN: NL27INGB0000425267
Tenaamstelling van het
rekeningnummer: Universiteit Utrecht

Gegevens verantwoordelijke onderzoeker

Naam: [REDACTED]
Functie: [REDACTED]
Afdeling: [REDACTED]
Telefoonnummer: [REDACTED]
E-mailadres: [REDACTED]

Datum:
16 maart 2017
Aanvraagnummer:
AVD1080020171006

Gegevens plaatsvervangende verantwoordelijke onderzoeker

Naam: [REDACTED]
Functie: [REDACTED]
Afdeling: [REDACTED]
Telefoonnummer: [REDACTED]
E-mailadres: [REDACTED]

Over uw aanvraag

Wat voor aanvraag doet u? Nieuwe aanvraag
 Wijziging op een (verleende) vergunning die negatieve gevolgen kan hebben voor het dierenwelzijn
 Melding op (verleende) vergunning die geen negatieve gevolgen kan hebben voor het dierenwelzijn

Over uw project

Geplande startdatum: 1 augustus 2017
Geplande einddatum: 1 augustus 2022
Titel project: Praktisch onderwijs varken t.b.v. studenten Diergeneeskunde
Titel niet-technische samenvatting: Praktisch onderwijs varken t.b.v. studenten Diergeneeskunde
Naam DEC: DEC Utrecht
Postadres DEC: Postbus 85500 3508 GA Utrecht
E-mailadres DEC: dec-utrecht@umcutrecht.nl

Betaalgegevens

De leges bedragen: € 935,-
De leges voldoet u: na ontvangst van de factuur

Checklist bijlagen

Verplichte bijlagen: Projectvoorstel
 Beschrijving Dierproeven
 Niet-technische samenvatting
Overige bijlagen: DEC-advies

Ondertekening

Naam: [REDACTED]
Functie: [REDACTED]
Plaats: Utrecht
Datum: 14 maart 2017

Datum:
16 maart 2017
Aanvraagnummer:
AVD1080020171006

> Retouradres Postbus 20401 2500 EK Den Haag

UU-ASC
Postbus 80.011
3508 TA UTRECHT

**Centrale Commissie
Dierproeven**
Postbus 20401
2500 EK Den Haag
centralecommissiedierproeven.nl
0900 28 000 28 (10 ct/min)
info@zbo-ccd.nl

Onze referentie
Aanvraagnummer
AVD1080020171006
Bijlagen
2

Datum 16 maart 2017
Betreft Factuur aanvraag projectvergunning Dierproeven

Factuur

Factuurdatum: 16 maart 2017
Vervaldatum: 15 april 2017
Factuurnummer: 171006
Ordernummer: CB.841910.3.01.011

Omschrijving	Bedrag
Betaling leges projectvergunning dierproeven Betreft aanvraag AVD1080020171006	€ 935,00

Wij verzoeken u het totaalbedrag vóór de gestelde vervaldatum over te maken op rekening NL29INGB 070.500.1512 onder vermelding van het factuurnummer en aanvraagnummer, ten name van Centrale Commissie Dierproeven, Postbus 93144, 2509 AC te 's Gravenhage.

A. Algemene gegevens over de procedure

1. Aanvraagnummer : 2016.II.803.027
2. Titel van het project : Praktisch onderwijs varken t.b.v. studenten Diergeneeskunde
3. Titel van de NTS : Praktisch onderwijs varken t.b.v. studenten Diergeneeskunde

4. Type aanvraag:

- nieuwe aanvraag projectvergunning
 wijziging van vergunning met nummer :

5. Contactgegevens DEC

Naam DEC : DEC Utrecht
Telefoonnummer contactpersoon : 088 – 75 59 247
Emailadres contactpersoon : dec-utrecht@umcutrecht.nl

6. Adviestraject (data dd-mm-jjjj):

- ontvangen door DEC: 06-01-2017
 aanvraag compleet:
 in vergadering besproken: 18-01-2017
 anderszins behandeld:
 termijnonderbreking(en) van / tot : 24-01-2017/25-02-2016
 besluit van CCD tot verlenging van de totale adviestermijn met max. 15 werkdagen:
 aanpassing aanvraag:
 advies aan CCD: 09-03-2017

7. De aanvraag is afgestemd met de IvD en deze is hiermee akkoord.

8. Eventueel horen van aanvrager

- Datum:
- Plaats:
- Aantal aanwezige DEC-leden:
- Aanwezige (namens) aanvrager:
- Gestelde vragen en verstrekte antwoorden:
- Het horen van de aanvrager heeft geleid tot aanpassing van de aanvraag.

9. Correspondentie met de aanvrager

- Datum vragen: 24-01-2017
- Datum antwoord: 25-02-2017
- Gestelde vragen en antwoorden:

Projectvoorstel

- Algemene opmerking: Het projectvoorstel kan korter, bondiger en zakelijker opgeschreven worden. Daarnaast is het projectvoorstel onvoldoende navolgbaar; bepaalde belangrijke informatie over handelingen en bijbehorend ongerief dienen uitgebreider te worden vermeld.
Een en ander is verhelderd in de onderwijsaanvraag.
- 3.1 Achtergrond: Het was helderder geweest als in het begin explicieter gemeld was dat dit onderwijs voor de bachelor- en de masterfase betreft en wat de samenhang is tussen beiden (bijvoorbeeld met behulp van een tabel/schema).
Een en ander is verhelderd in de onderwijsaanvraag.
- 3.2 Doel: De haalbaarheid dient korter, algemener en minder subjectief verwoord te worden. Tevens raadt de DEC u aan om te refereren naar internationale en nationale accreditatie.
Het doel is een stuk korter geformuleerd.
- 3.4 Onderzoeksstrategie: De DEC verzoekt u duidelijker te vermelden welke handelingen worden uitgevoerd door de bachelorstudenten en welke handelingen door de masterstudenten. Een schematische weergave zou verhelderend kunnen werken.
Een en ander is verhelderd in de onderwijsaanvraag.
- 3.4 Onderzoeksstrategie, 3.4.2: U noemt hier dat er dieren worden uitgezocht met een 'aandoening'. Dit klopt niet en is bovendien te vaag. De dieren worden uitgezocht op basis van 'symptomen'. Wat de aandoening is blijkt later wanneer de dieren onderzocht worden. Graag wijzigen.
Dit is gewijzigd.

Bijlage 1

- Experimentele aanpak en primaire uitkomstparameters: Bij resumerend staat: "*Naast bovenstaande handelingen valt onder type dierproef 1 tevens het oefenen / trainen van medewerkers voor bijv bloedtappen*". Dit komt voor de DEC uit de lucht vallen. De DEC snapt dat deze handelingen goed meegenomen kunnen worden in deze onderwijsaanvraag, maar dit dient dan ook te worden opgenomen in het projectvoorstel (achtergrond, doel, strategie).
Het verzoek om medewerkers te trainen heb ik laten vallen.
- Experimentele aanpak en primaire uitkomstparameters: Daarnaast schrijft u dat enkele varkens met respiratoire klachten worden aangekocht voor de Bachelor. De DEC had tot nu toe het idee dat de dieren voor de masterstudenten werden aangekocht, en dat de dieren eventueel ook voor de bachelorstudenten gebruikt konden worden, maar hieruit blijkt dat dat niet zo is. Graag verhelderen en evt. ook al noemen in het projectvoorstel.
Tot op heden zijn er geen dieren voor dit doel aangekocht, verzoek is om dit wel te mogen doen.
- B. De dieren: Het is de DEC niet helder waar de aanvraag voor 4 extra varkens op berust. Graag verhelderen.

Dat was voor een keuzevak, maar hiertoe worden geen extra dieren aangekocht en mag dus vervallen. Vandaar de aanpassing in het totaal aantal aangevraagde dieren.

- D. Vervanging: Graag ook kort uitleggen wie/wat breeding Betsy is.
Dit is nu uitgelegd in de onderwijsaanvraag.
 - D. Vervanging: In de laatste zin heeft u het over 'practica'. Gaat dit over practica in de bachelor- of masterfase? Graag verhelderen.
Dit gaat over beiden.
 - K. Classificatie van ongerief: U schrijft dat u de intentie heeft om alleen zieke dieren met licht ongerief mee te nemen, maar zoals het nu verwoord is staat het er wat verwarrend. Graag herformuleren.
Dit is gewijzigd.
 - K. Classificatie van ongerief: Het ongerief ten gevolge van de mogelijke onderliggende aandoening wordt niet genoemd, alleen het ongerief als gevolg van de handelingen. Dit dient nog te worden opgenomen.
Dit is nu opgenomen in de onderwijsaanvraag.
- De antwoorden hebben geleid tot aanpassing van de aanvraag.

10. Eventuele adviezen door experts (niet lid van de DEC)

- Aard expertise:
- Deskundigheid expert:
- Datum verzoek:
- Strekking van het verzoek:
- Datum expert advies:
- Advies expert:

B. Beoordeling (adviesvraag en behandeling)

1. Het project is vergunningplichtig (dierproeven in de zin der wet).
2. De aanvraag betreft een nieuwe aanvraag.
3. De DEC is competent om hierover te adviseren.
4. Er zijn geen DEC-leden betrokken bij het betreffende project.

C. Beoordeling (inhoud):

1. De aanvraag is toetsbaar en heeft voldoende samenhang. Dierenartsen dragen met hun werk bij aan de gezondheid en het welzijn van dieren, en aan het bewaken van volksgezondheid en voedselveiligheid. Om deze rol goed te kunnen vervullen moeten dierenartsen een aantal praktische vaardigheden beheersen. Het doel van de voorliggende projectaanvraag is om studenten diergeneeskunde kennis te laten maken en/of te trainen in het uitvoeren van vaardigheden die van belang zijn voor de preventieve en curatieve varkensgeneeskunde. Door deze vaardigheden tijdens de opleiding onder gecontroleerde omstandigheden te oefenen op onderwijsdieren worden studenten goed voorbereid op het toepassen van deze vaardigheden

onder praktijkomstandigheden – zowel in de laatste fase van de studie als tijdens de beroepsuitoefening.

2. Voor zover de DEC bekend, is er geen mogelijk tegenstrijdige wetgeving die het uitvoeren van de proef in de weg zou kunnen staan. Op basis van de Europese transportverordening mag geen ziek of zwak vee worden vervoerd. Voor dit project is echter ontheffing voor het vervoer van ziek en zwak vee.
3. De in de aanvraag aangekruiste doelcategorie sluit aan bij de hoofddoelstelling.

Belangen en waarden

4. Het directe doel van het project is het geven van praktisch onderwijs aan studenten Diergeneeskunde op het gebied van klinisch onderzoek en diagnostiek bij zieke varkens. Het uiteindelijke doel van het project is het in de volle breedte toerusten van toekomstige dierenartsen voor een goede toepassing van preventieve en curatieve diergeneeskunde op het gebied van de varkensgezondheidszorg. Het onderwijs dat in de voorliggende projectaanvraag beschreven wordt draagt bij aan het bereiken van de onderwijsdoelstellingen die in het curriculum van de opleiding Diergeneeskunde beschreven worden. De DEC is daarom van mening dat er in voldoende mate een relatie is tussen het directe doel en het uiteindelijke doel.
5. De belangrijkste belanghebbenden in dit onderzoeksproject zijn: de proefdieren, de studenten en docenten van de faculteit Diergeneeskunde, en de samenleving. De morele waarden die voor de proefdieren in het geding zijn: welzijn (stress) en rechtvaardigheid (intrinsieke waarde en integriteit). De morele waarden die voor de studenten en docenten worden bevorderd zijn: welzijn en rechtvaardigheid (het kunnen ontvangen resp. geven van kwalitatief goed onderwijs). De morele waarden die voor de samenleving worden bevorderd zijn: welzijn en rechtvaardigheid (goed opgeleide dierenartsen dragen bij aan het bewaken van volksgezondheid en voedselveiligheid, en gezondheid en welzijn van dieren).
6. De aanvrager geeft niet aan nadelige effecten op het milieu te verwachten. De DEC ziet geen aanleiding om aan te nemen dat zich toch nadelige effecten zullen voordoen.

Proefopzet en haalbaarheid

7. De kennis en kunde van de onderzoeksgroep en andere betrokkenen bij de dierproeven zijn voldoende gewaarborgd en dragen eraan bij dat de doelstellingen behaald kunnen worden, dat aan de 3V-beginselen voldaan kan worden en dat voorkomen kan worden dat mens, dier en milieu negatieve effecten ondervinden als gevolg van de dierproeven. Het behalen van de leerdoelen wordt getoetst, en de onderwijskwaliteit wordt regelmatig geëvalueerd en zowel binnen als buiten de faculteit erkend.

8. Het project is goed opgezet, de voorgestelde opzet van het onderwijs sluit logisch en helder aan bij de aangegeven doelstellingen, en de gekozen strategie kan leiden tot het behalen van de doelstelling binnen het kader van het project. In de projectaanvraag is helder uiteengezet op welke manier het onderwijs met betrekking tot de varkensgezondheidszorg is opgebouwd, en welke plaats het beschreven masteronderwijs (en andere type dierproeven) daarbij innemen. Voor het masteronderwijs worden zieke varkens aangekocht van reguliere varkensbedrijven, getransporteerd naar de faculteit Diergeneeskunde, en aldaar in een onderwijssetting gedurende enkele dagen vervolgd. Studenten krijgen de gelegenheid om zich met behulp van klinisch onderzoek en diagnostische handelingen een beeld te vormen van het verloop van de ziektesymptomen en de onderliggende aandoening. Na enkele dagen worden de varkens geëuthanaseerd, waarna sectie plaatsvindt om de klinische bevindingen te relateren aan de postmortale bevindingen en zo de pathofysiologische mechanismen te onderkennen en te begrijpen.

Welzijn dieren

9. Er is geen sprake van de volgende bijzonderheden op het gebied van categorieën van dieren, omstandigheden of behandeling van de dieren:
- Bedreigde diersoort(en) (10e lid 4)
 - Niet-menselijke primaten (10e)
 - Dieren in/uit het wild (10f)
 - Niet gefokt voor dierproeven (11, bijlage I EU richtlijn)
 - Zwerfdieren (10h)
 - Hergebruik (1e lid 2)
 - Locatie: buiten instelling vergunninghouder (10g)
 - Geen toepassing verdoving/pijnbestrijding (13)
 - Dodingsmethode niet volgens bijlage IV EU richtlijn (13c lid 3)
10. De dieren worden gehuisvest en verzorgd op een wijze die voldoet aan de eisen die zijn opgenomen in bijlage III van de EU richtlijn.
11. Het cumulatieve ongerief als gevolg van de dierproeven is realistisch ingeschat en geclassificeerd. Voor alle dieren geldt dat zij maximaal matig ongerief zullen ondervinden. Dit ongerief is het gevolg van het transport naar de faculteit Diergeneeskunde, van de diagnostische handelingen die uitgevoerd worden, en van de onderliggende (door de studenten gedurende het onderwijs te diagnosticeren) aandoening.
12. De integriteit van de dieren wordt fysiek en mentaal aangetast. De dieren ondergaan verschillende diagnostische handelingen, waarvoor in sommige gevallen anesthesie vereist is, en worden aan het einde van het practicum gedood ten behoeve van pathologisch onderzoek.

13. De humane eindpunten zijn in de bijlage dierproeven goed gedefinieerd en het percentage dieren dat naar verwachting een humaan eindpunt bereikt is goed ingeschat. Op de varkensbedrijven worden alleen dieren geselecteerd waarvan men verwacht dat zij zonder ernstige aantasting van het welzijn nog drie dagen in leven kunnen blijven ten behoeve van het onderwijs. Het is echter mogelijk dat het ziekteproces bij enkele dieren zodanig verloopt dat de dieren meer dan matig ongerief zouden kunnen ervaren. Wanneer de dierenarts (samen met de studenten) een dergelijke situatie bij een dier vaststelt, dan wordt het betreffende dier voortijdig geëuthanaseerd. Men houdt er rekening mee dat maximaal 10% van de dieren voortijdig geëuthanaseerd moet worden.

3V's

14. De aanvrager heeft voldoende aannemelijk gemaakt dat er geen geschikte vervangingsalternatieven zijn. Om dierenartsen in de volle breedte toe te rusten voor de preventieve en curatieve varkensgezondheidszorg is het van groot belang dat zij tijdens de opleiding kennis maken en ervaring opdoen met handelingen bij levende zieke dieren. De handelingen die tijdens de practica aan bod komen zijn essentieel voor de latere beroepsuitoefening, en er zijn geen volwaardige alternatieven beschikbaar die het onderwijs met levende zieke dieren kunnen vervangen. Het masteronderwijs dat in het voorliggende project wordt beschreven heeft een uniek karakter: het biedt studenten niet alleen de mogelijkheid om een ziekteproces in een levend dier gedurende een aantal dagen te vervolgen, en maakt het ook mogelijk om pathologische bevindingen na euthanasie te koppelen aan symptomen die men in de dagen ervoor bij het levende zieke dier heeft kunnen waarnemen. Dankzij deze opzet brengt het masteronderwijs verschillende onderwijselementen van de studie Diergeneeskunde bij elkaar, en verschaft het de studenten belangrijke inzichten.
15. Het aantal te gebruiken dieren is realistisch ingeschat en er is een heldere strategie om ervoor te zorgen dat tijdens het project met zo min mogelijk dieren wordt gewerkt waarmee een betrouwbaar resultaat kan worden verkregen. De berekening van het aantal benodigde dieren is gebaseerd op het aantal studenten dat jaarlijks instroomt, het aantal studenten dat met het oog op de onderwijsdoelstelling per keer aan een practicum kan deelnemen en het aantal keren dat een practicum kan plaatsvinden. De dieren worden zo efficiënt mogelijk ingezet door ze niet alleen voor masteronderwijs, maar daar waar mogelijk ook voor bacheloronderwijs in te zetten.
16. Het project is in overeenstemming met de vereiste van verfijning van dierproeven en het project is zodanig opgezet dat de dierproeven zo humaan mogelijk kunnen worden uitgevoerd. De onderwijsgroep heeft veel expertise op het gebied van de varkensgezondheidszorg. Alle handelingen worden uitgevoerd onder toezicht/begeleiding van een ervaren dierenarts. Door de aard van het onderwijs is dagelijkse uitgebreide monitoring van de dieren gewaarborgd, en zal onverwacht ongerief tijdig opgemerkt worden. Omdat medicatie invloed kan hebben op het verloop van een aandoening wordt daar terughoudend mee omgegaan. Maar zodra naar oordeel van de begeleidende dierenarts pijnstilling noodzakelijk is, dan zal dit altijd worden

toegediend. Het voordeel van de aanpak die in deze projectaanvraag beschreven wordt is, dat de dieren die afkomstig zijn van gangbare varkensbedrijven reeds een breed scala aan symptomen en onderliggende aandoeningen hebben, waardoor deze aandoeningen – en het daarmee gepaard gaande ongerief – niet geïnduceerd hoeven worden bij gezonde dieren.

17. Er is geen sprake van wettelijk vereist onderzoek.

Dieren in voorraad gedood en bestemming dieren na afloop proef

18. Dieren van beide geslachten zullen in gelijke mate worden ingezet, met dien verstande dat de dieren op basis van symptomen – en niet op basis van geslacht – geselecteerd worden. Mochten beide geslachten daardoor niet in gelijke mate worden ingezet, dan heeft dit geen consequenties voor in voorraad gedode dieren, aangezien het in deze aanvraag geen dieren betreft die voor dierproeven gefokt worden.
19. De dieren worden in het kader van het project gedood, omdat de doelstelling van het project alleen behaald kan worden wanneer studenten pathologisch onderzoek kunnen uitvoeren. De dieren worden volgens een passende en in bijlage IV van de EU richtlijn genoemde methode gedood.
20. Omdat de varkens in het projectvoorstel worden gedood in het kader van het beschreven onderwijs is de vraag over herplaatsing/hergebruik niet van toepassing.

NTS

21. De niet-technische samenvatting is een evenwichtige weergave van het project en begrijpelijk geformuleerd.

D. Ethische afweging

1. De centrale morele vraag luidt: rechtvaardigt het belang van het voorliggende project, dat tot doel heeft studenten Diergeneeskunde te onderwijzen op het gebied van klinisch onderzoek en diagnostiek bij zieke varkens, de onvermijdelijke aantasting van het welzijn en de integriteit van de proefdieren?
2. In het voorliggende project wordt het welzijn en de integriteit van varkens aangetast, wat gepaard gaat met licht tot matig ongerief. Daar staat tegenover dat van dit project verwacht mag worden dat het bijdraagt aan het in de volle breedte toerusten van toekomstige dierenartsen voor een goede toepassing van preventieve en curatieve diergeneeskunde op het gebied van de varkensgezondheidszorg. Niet alleen de studenten, docenten en betrokkenen binnen de varkenshouderij hebben daar baat bij, ook de samenleving. Het is voor de samenleving namelijk van belang dat dierenartsen niet alleen zorg kunnen dragen voor gezondheid en welzijn van dieren, maar ook in staat zijn om de volksgezondheid en

voedselveiligheid te bewaken. Het is aannemelijk dat de onderwijsdoelstellingen behaald zullen worden. Daarvoor is de inzet van proefdieren noodzakelijk, maar de betrokken docenten/dierenartsen doen al het mogelijke om het ongerief voor de dieren tot een minimum te beperken.

3. Op grond van het bovenstaande is de DEC van oordeel dat het onderwijzen van studenten Diergeneeskunde op het gebied van klinisch onderzoek en diagnostiek bij zieke varkens een reëel belang vertegenwoordigt, en dat dit reële belang opweegt tegen de aantasting van het welzijn en de integriteit van de proefdieren. Het gebruik van de proefdieren zoals beschreven in de aanvraag is daarmee gerechtvaardigd.

E. Advies

1. Advies aan de CCD

De DEC adviseert de vergunning te verlenen.

De DEC adviseert de vergunning te verlenen onder de volgende voorwaarden.

De DEC adviseert de vergunning niet te verlenen vanwege:

2. Het uitgebrachte advies is gebaseerd op consensus.

3. Het volgende knelpunt is naar voren gekomen tijdens het beoordelen van de aanvraag en het opstellen van het advies: de DEC heeft uitgebreid gediscussieerd over de juiste definiëring van de humane eindpunten. Het blijkt dat het lastig is om – bij dieren in het algemeen en bij varkens in het bijzonder – criteria op te stellen op grond waarvan men onderscheid kan maken tussen matig en ernstig ongerief. In de loop van de discussie zijn de DEC-leden het erover eens geworden dat men de geformuleerde humane eindpunten niet moet interpreteren als de garantie dat een varken bepaalde verschijnselen en daarmee gepaard gaand (in dit geval ernstig) ongerief niet zal ondervinden, maar als een leidraad voor de inspanningen die men zal verrichten om te voorkomen dat de aandoening en het ongerief zich zodanig ontwikkelen dat een dier ernstig ongerief ondervindt. Of dit lukt hangt onder andere af van van de aard en de progressie van de aandoening, van de observatiefrequentie, en van het vermogen van de observator om de juiste inschatting te maken. De DEC is ervan overtuigd dat een zorgvuldige selectie van de dieren op de varkensbedrijven en de dagelijkse monitoring door ervaren en kundige dierenartsen (samen met kritische en geëngageerde studenten) eraan bijdragen dat het ongerief voor de dieren tot een minimum wordt beperkt.

> Retouradres Postbus 20401 2500 EK Den Haag

Universiteit Utrecht

Postbus 12007

3501 AA UTRECHT

Centrale Commissie

Dierproeven

Postbus 20401

2500 EK Den Haag

centralecommissiedierproeven.nl

0900 28 000 28 (10 ct/min)

info@zbo-ccd.nl

Onze referentie

Aanvraagnummer

AVD1080020171006

Bijlagen

1

Datum 10 april 2017

Betreft Beslissing aanvraag projectvergunning Dierproeven

Geachte [REDACTED]

Op 15 maart 2017 hebben wij uw aanvraag voor een projectvergunning dierproeven ontvangen. Het gaat om uw project "Praktisch onderwijs varken t.b.v. studenten Diergeneeskunde" met aanvraagnummer AVD1080020171006. Wij hebben uw aanvraag beoordeeld.

Beslissing

Wij keuren uw aanvraag goed op grond van artikel 10a van de Wet op de Dierproeven (hierna: de wet). Hierbij gelden de voorwaarden zoals genoemd in de vergunning.

De algemene voorwaarde(n) zijn opgenomen op grond van artikel 1d lid 4, artikel 10a1 lid 2, artikel 10 lid 2 en/of artikel 10a3 van de wet.

U kunt met uw project "Praktisch onderwijs varken t.b.v. studenten Diergeneeskunde" starten. De vergunning wordt afgegeven van 1 augustus 2017 tot en met 31 juli 2022. Deze termijn is anders dan in uw aanvraag, omdat een vergunning een looptijd van maximaal 5 jaar kan hebben.

Overige wettelijke bepalingen blijven van kracht.

Ziek of zwak vee mag niet zonder ontheffing van de NVWA worden vervoerd.

Procedure

Bij uw aanvraag heeft u een advies van de Dierexperimentencommissie DEC Utrecht gevoegd. Dit advies is opgesteld op 9 maart 2017. Bij de beoordeling van uw aanvraag is dit advies betrokken overeenkomstig artikel 10a, lid 3 van de wet.

Wij kunnen ons vinden in de inhoud van het advies van de Dierexperimentencommissie. Dit advies van de commissie nemen wij over,

inclusief de daaraan ten grondslag liggende motivering. Er worden aanvullende algemene voorwaarde(n) gesteld. Het DEC-advies en de in de bijlage opgenomen beschrijving van de artikelen van de wet- en regelgeving zijn de grondslag van dit besluit.

Datum:
10 april 2017
Aanvraagnummer:
AVD1080020171006

Bezwaar

Als u het niet eens bent met deze beslissing, kunt u binnen zes weken na verzending van deze brief schriftelijk een bezwaarschrift indienen. Een bezwaarschrift kunt u sturen naar Centrale Commissie Dierproeven, afdeling Juridische Zaken, postbus 20401, 2500 EK Den Haag.

Bij het indienen van een bezwaarschrift vragen we u in ieder geval de datum van de beslissing waartegen u bezwaar maakt en het aanvraagnummer te vermelden. U vindt deze nummers in de rechter kantlijn in deze brief.

Bezwaar schorst niet de werking van het besluit waar u het niet mee eens bent. Dat betekent dat dat besluit wel in werking treedt en geldig is. U kunt tijdens deze procedure een voorlopige voorziening vragen bij de Voorzieningenrechter van de rechtbank in de woonplaats van de aanvrager. U moet dan wel kunnen aantonen dat er sprake is van een spoedeisend belang.

Voor de behandeling van een voorlopige voorziening is griffierecht verschuldigd. Op <http://www.rechtspraak.nl/Organisatie/Rechtbanken/Pages/default.aspx> kunt u zien onder welke rechtbank de vestigingsplaats van de aanvrager valt.

Meer informatie

Heeft u vragen, kijk dan op www.centralecommissiedierproeven.nl. Of neem telefonisch contact met ons op: 0900 28 000 28 (10 ct/minuut).

Centrale Commissie Dierproeven

namens deze:

Bijlagen:

- Vergunning
- Hiervan deel uitmakend:
- DEC-advies
 - Weergave wet- en regelgeving

Projectvergunning

gelet op artikel 10a van de Wet op de Dierproeven

Verleent de Centrale Commissie Dierproeven aan

Naam: Universiteit Utrecht
Adres: Postbus 12007
Postcode en plaats: 3501 AA UTRECHT
Deelnemersnummer: 10800

deze projectvergunning voor het tijdvak 1 augustus 2017 tot en met 31 juli 2022, voor het project "Praktisch onderwijs varken t.b.v. studenten Diergeneeskunde" met aanvraagnummer AVD1080020171006, volgens advies van Dierexperimentencommissie DEC Utrecht. Er worden aanvullende algemene voorwaarde(n) gesteld.

De functie van de verantwoordelijk onderzoeker is Universitair Hoofddocent.

De aanvraag omvat de volgende bescheiden:

- 1 een aanvraagformulier projectvergunning dierproeven, ontvangen op 15 maart 2017
- 2 de bij het aanvraagformulier behorende bijlagen:
 - a Projectvoorstel, zoals ontvangen per digitale indiening op 15 maart 2017;
 - b Niet-technische Samenvatting van het project, zoals ontvangen per digitale indiening op 15 maart 2017;
 - c Advies van dierexperimentencommissie d.d. 9 maart 2017, ontvangen op 15 maart 2017.

Naam proef	Diersoort/ Stam	Aantal dieren	Ernst	Opmerkingen
3.4.4.1 Klinisch onderzoek en evt invasieve diagnostische technieken bij zieke varkens				
	Varkens (<i>Sus scrofa domestica</i>) /	710	10% Matig 90% Licht	

Voorwaarden

Op grond van artikel 10a1 lid 2 van de Wet op de dierproeven zijn aan een projectvergunning voorwaarden te stellen

In artikel 10, lid 1 sub a van de wet, wordt bepaald dat het verboden is een dierproef te verrichten voor een doel dat, naar de algemeen kenbare, onder deskundigen heersende opvatting, ook kan worden bereikt anders dan door middel van een dierproef, of door middel van een dierproef waarbij minder dieren kunnen worden gebruikt of minder ongerief wordt berokkend dan bij de in het geding zijnde proef het geval is. Nieuwe onderzoeken naar alternatieven kunnen tot gevolg hebben dat inzichten en/of omstandigheden van het aangevraagde project in de vergunningsperiode wijzigen, gedurende de looptijd van deze vergunning.

Aanvraagnummer:
AVD1080020171006

Indien bovenstaande zich voordoet dient aanvrager dit in afstemming met de IvD te melden bij de CCD. De CCD kan in een dergelijke situatie aan de vergunning nieuwe voorwaarden verbinden en gestelde voorwaarde wijzigen of intrekken.

Aanvraagnummer:
AVD1080020171006

Weergave wet- en regelgeving

Dit project en wijzigingen

Volgens artikel 10c van de Wet op de Dierproeven (hierna de wet) is het verboden om andere dierproeven uit te voeren dan waar de vergunning voor is verleend. De dierproeven mogen slechts worden verricht in het kader van een project, volgens artikel 10g. Uit artikel 10b volgt dat de dierproeven zijn ingedeeld in de categorieën terminaal, licht, matig of ernstig. Als er wijzigingen in een dierproef plaatsvinden, moeten deze gemeld worden aan de Centrale Commissie Dierproeven. Hebben de wijzigingen negatieve gevolgen voor het dierenwelzijn, dan moet volgens artikel 10a5 de wijziging eerst voorgelegd worden en mag deze pas doorgevoerd worden na goedkeuren door de Centrale Commissie Dierproeven.

Artikel 10b schrijft voor dat het verboden is een dierproef te verrichten die leidt tot ernstige mate van pijn, lijden, angst of blijvende schade die waarschijnlijk langdurig zal zijn en niet kan worden verzacht, tenzij hiervoor door de Minister een ontheffing is verleend.

Verzorging

De fokker, leverancier en gebruiker moeten volgens artikel 13f van de wet over voldoende personeel beschikken en ervoor zorgen dat de dieren behoorlijk worden verzorgd, behandeld en gehuisvest. Er moeten ook personen zijn die toezicht houden op het welzijn en de verzorging van de dieren in de inrichting, personeel dat met de dieren omgaat moet toegang hebben tot informatie over de in de inrichting gehuisveste soorten en personeel moet voldoende geschoold en bekwaam zijn. Ook moeten er personen zijn die een eind kunnen maken aan onnodige pijn, lijden, angst of blijvende schade die tijdens een dierproef bij een dier wordt veroorzaakt. Daarnaast zijn er personen die zorgen dat een project volgens deze vergunning wordt uitgevoerd en als dat niet mogelijk is zorgen dat er passende maatregelen worden getroffen.

In artikel 9 staat dat de persoon die het project en de dierproef opzet deskundig en bekwaam moet zijn. In artikel 8 van het Dierproevenbesluit 2014 staat dat personen die dierproeven verrichten, de dieren verzorgen of de dieren doden, hiervoor een opleiding moeten hebben afgerond.

Voordat een dierproef die onderdeel uitmaakt van dit project start, moet volgens artikel 10a3 van de wet de uitvoering afgestemd worden met de instantie voor dierenwelzijn.

Pijnbestrijding en verdoving

In artikel 13 van de wet staat dat een dierproef onder algehele of plaatselijke verdoving wordt uitgevoerd tenzij dat niet mogelijk is, dan wel bij het verrichten van een dierproef worden pijnstillers toegediend of andere goede methoden gebruikt die de pijn, het lijden, de angst of de blijvende schade bij het dier tot een minimum beperken. Een dierproef die bij het dier gepaard gaat met zwaar letsel dat hevige pijn kan veroorzaken, wordt niet zonder verdoving uitgevoerd. Hierbij wordt afgewogen of het toedienen van verdoving voor het dier traumatischer is dan de dierproef zelf en het toedienen van verdoving onverenigbaar is met het doel van de dierproef. Bij een dier wordt geen stof toegediend waardoor het dier niet meer of slechts in verminderde mate in staat is pijn te tonen, wanneer het dier niet tegelijkertijd voldoende verdoving of pijnstilling krijgt toegediend, tenzij wetenschappelijk gemotiveerd. Dieren die pijn

Aanvraagnummer:
AVD1080020171006

kunnen lijden als de verdoving eenmaal is uitgewerkt, moeten preventief en postoperatief behandeld worden met pijnstillers of andere geschikte pijnbestrijdingsmethoden, mits die verenigbaar zijn met het doel van de dierproef. Zodra het doel van de dierproef is bereikt, moeten passende maatregelen worden genomen om het lijden van het dier tot een minimum te beperken.

Einde van een dierproef

Artikel 13a van de wet bepaalt dat een dierproef is afgelopen wanneer voor die dierproef geen verdere waarnemingen hoeven te worden verricht of, voor wat betreft nieuwe genetisch gemodificeerde dierenlijnen, wanneer bij de nakomelingen niet evenveel of meer, pijn, lijden, angst, of blijvende schade wordt waargenomen of verwacht dan bij het inbrengen van een naald. Er wordt dan door een dierenarts of een andere ter zake deskundige beslist of het dier in leven zal worden gehouden. Een dier wordt gedood als aannemelijk is dat het een matige of ernstige vorm van pijn, lijden, angst of blijvende schade zal blijven ondervinden. Als een dier in leven wordt gehouden, krijgt het de verzorging en huisvesting die past bij zijn gezondheidstoestand.

Volgens artikel 13b moet de dood als eindpunt van een dierproef zoveel mogelijk worden vermeden en vervangen door in een vroege fase vaststelbare, humane eindpunten. Als de dood als eindpunt onvermijdelijk is, moeten er zo weinig mogelijk dieren sterven en het lijden zo veel mogelijk beperkt blijven.

Uit artikel 13d volgt dat het doden van dieren door een deskundig persoon moet worden gedaan, wat zo min mogelijk pijn, lijden en angst met zich meebrengt. De methode om te doden is vastgesteld in de Europese richtlijn artikel 6.

In artikel 13c is vastgesteld dat proefdieren geadopteerd kunnen worden, teruggeplaatst in hun habitat of in een geschikt dierhouderijsysteem, als de gezondheidstoestand van het dier het toelaat, er geen gevaar is voor volksgezondheid, diergezondheid of milieu en er passende maatregelen zijn genomen om het welzijn van het dier te waarborgen.

De Minister heeft vrijstelling ontheffing verleend volgens artikel 13c, die de afwijkende methode van doden op basis van wetenschappelijke motivering ten minste even humaan acht als de in de richtlijn opgenomen passende methoden.